

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 14

85. ÅRGANG
4. AUGUST

1973

«MYSTERIUM ECCLESIAE»

(SIDE 212)

GJESTEARBEIDERNE I NORGE

(SIDE 210)

SLUTT PÅ FERIEEN

Msgr. Franz Josef Fischedick er fra og med 15. september i år løst fra sin stilling som sogneprest ved St. Paul Menighet, Bergen, og er fra samme dato utnevnt til Generalvikar for Oslo Katolske Bispedømme. Han vil samtidig overta stillingen som rektor ved Vor Frue Kapell (Montebello).

Pater Otto J. Hanssen, O.F.M. er fra og med 15. september utnevnt til sogneprest ved St. Paul Menighet, Bergen.

Pastor Alan C. Littlewood er fra og med 1. september løst fra sin stilling som stiftskapellan for Oslo Katolske Bispedømme og fra samme dato utnevnt til sogneprest for St.

Franciskus Xaverius Menighet, Arendal.

Sogneprest Emeritus Pastor Jan van der Burg vil fra og med 15. september være bosatt på «Marias Minde» (Vår Frue Kirke), Bergen.

Pater Josef Szentivanyi, S.J. er fra medio juli satt inn i den ungariske sjelesorg med bolig: Glads vei 23, Oslo 4 (Kristi Konge Kapell).

Diakon Josef Plocinski vil, etter sin prestevielse 21. oktober, fra samme dato ble tilsatt som kapellan for St. Olav Menighet, Oslo.

Oslo, 8. juli 1973.

† JOHN W. GRAN
Biskop

NØDROP FRA TØRKEOMRÅDENE

Over 10 millioner mennesker i seks tørkerammede stater i Afrika trues av hungersnød hvis de ikke får hjelp utenfra. (S. 220.)

Godt over 5000 personer med statsborgerskap i Syd-Europa, Asia, Afrika og Mellom-Amerika — de fleste i arbeide i Østlandsområdet — utgjør det problem vi i dagligtale kaller «fremmedarbeiderne i Norge». De fleste er her uten familier og ektefeller. I motsetning til omfanget av denne arbeidskraftreserven i en god del andre europeiske land (se tegningen under) forteller det beskjedne norske tallet om tilsynelatende idylliske forhold. Leser man om den kritikk som nylig fremkom om utnyttelsen av disse fremmede i europeisk målestokk, ser man etter vår mening imidlertid ganske fort at antall fremmedarbeidere ikke betyr at vi har unngått de samme problemer som andre velstående land strir med. Her som i så mange, mange andre saker er vi i samme båt, og bør forsøke å løse problemene sammen med andre — eventuelt ved å lære andre, hvis vi tror vi kan det. Foreløpig har vi vel dog ikke noe særlig å lære bort når det gjelder behandlingen av de langveisfarende gjestearbeidere.

Kritikken ble temmelig skarp på det møtet som Social Work and Migrant Worker's Conference holdt i Hasselt i Belgia. På konferansen som var arrangert av den internasjonale Catholic Union of Social Service, sa en sosiolog fra universitetet i Louvain blant annet dette: «Det industriland som tar imot en gjestearbeider, tjener vel 7000 dollars fordi det «tar i bruk» en arbeider som har vært kledd, ernært og opplært i en tyve års-periode. Hvem bør disse pengene gis til? Landet som er tvunget til å eksportere arbeidskraften? Til vedkommende arbeider, for å hjelpe ham i det første omstillingsåret? Faktum er, selvfølgelig, at de ikke blir utbetalt til noen i det hele tatt.»

Fremmedarbeiderne er av mange slags nasjonaliteter og hudfarver, men de har en ting til felles. Siste år bidro de til at det ble en produksjonsvekst i Europa på 5½ prosent, bare Japan lå høyere i verden. Men hvor meget av dette kommer gjestearbeiderne til gode? Svært lite, de har som oftest dårlige boligforhold, de må ta til takke med annenklassens jobber, de får liten hjelp av nasjonale helse- og

FREMMEDE

trygdeordninger, de blir sjelden videreutdannet osv. De utgjør et underbetalt og ofte urettferdig behandlet proletariat i vår del av verden. Vi trenger dem, men setter liten pris på dem, ja, vi ser ofte ned på dem bare fordi de er fattige og ulærte — og anderledes.

Hvor langt gjelder dette Norge? Som antydnet: skremmende langt. De fleste av fremmedarbeiderne blir etter at de har sluppet inn her, overlatt til seg selv. Det vil si: til å kon-

kurrere i det norske samfunn med en rekke handikap i forhold til norske borgere. (Åke Dalin i Produktivitetsinstituttet i Universitetsforlagets debattbok om fremmedarbeiderne.) De snakker dårlig norsk, har manglende kjennskap til muligheter og problemer på arbeidsmarkedet, kjenner lite til de sosiale og juridiske rettigheter og er usikre overfor kulturelle og miljømessige forhold. De livsvilkår som tilbys fremmedarbeiderne er generelt sett meget dårlige, det er for eksempel nærmest umulig for en afrikaner å få

leid en hybel. Hvis han ikke får bolig gjennom arbeidsgiveren, må han ta til takke med dårlige og dyre rom med flere senger. Han får så godt som ingen fritidstilbud, enkelte av miljøene han vanker i kan virke skremmende. Og: fremmedarbeideren lærer ganske fort at mange nordmenn, mest i Oslo-området, har fordommer som virker direkte fiendtlige. (Disse kan være ganske utrolige, for eksempel at fremmedarbeidere skulle være upålitelige, urenlige, at de har dårlig lukt og fører med seg smittsomme sykdommer.)

Møtet med den norske befolkning er i det hele tatt vanskelig for de fleste fremmedarbeidere. De fleste kommer fra land med helt andre former for mellommenneskelig samkvem enn de vi har i Norge. De er som oftest vant til nære kontakter og et pulserende folkeliv. Den norske omgangsform er derfor fremmed for dem. På grunn av sprogveskhetene blir det nye misforståelser, noe som lett gjør dem mistenksomme. Den nye situasjon gjør dem utrygge. Fra norsk side gjøres det heller ikke særlige anstrengelser for å imøtekomme fremmedarbeiderne kulturelle og religiøse behov. Behovet for kultsteder, for eks. for muslimer er meget stort.

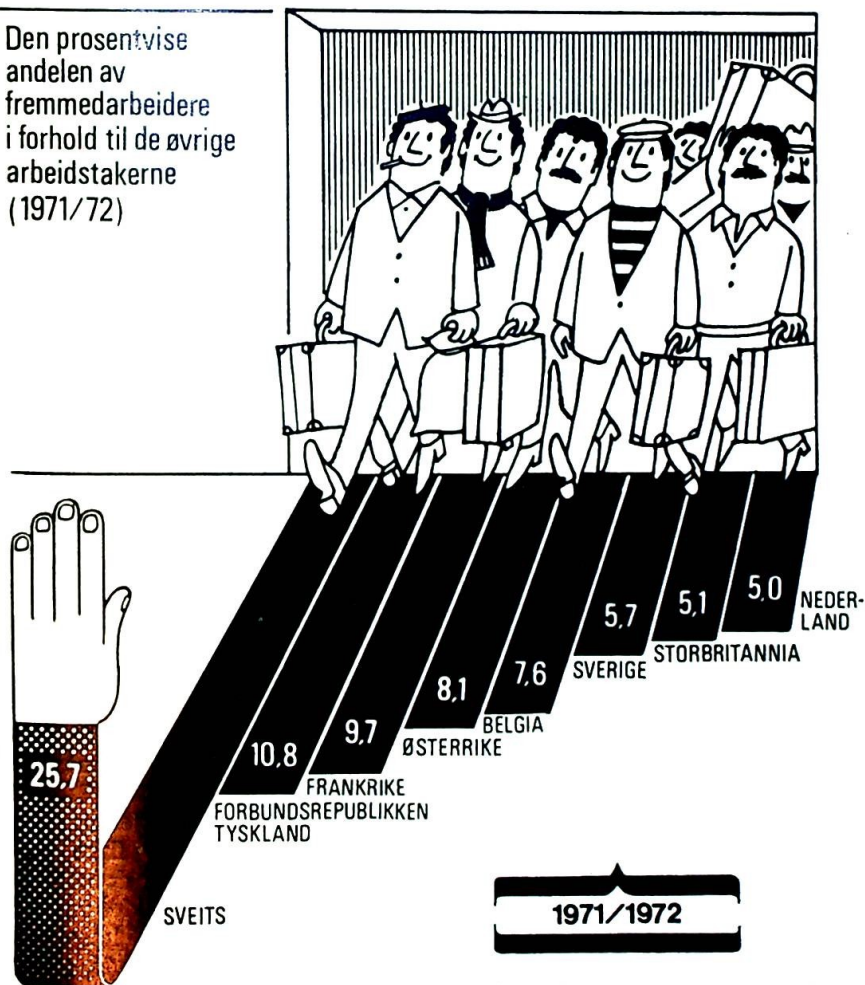
Kort sagt:

Det manifest som nå forberedes på europeisk grunn etter møtet i Belgia har stor interesse også for lille Norge. For oss som etter en flertallsbeslutning i en folkeavstemning, strever med å isolere oss fra Europas ondskap og åndelige forurensning.

A. R.

VEST-EUROPA-ARBEIDSMARKED UTEN GRENSER?

Den prosentvise andelen av fremmedarbeidere i forhold til de øvrige arbeidstakerne (1971/72)

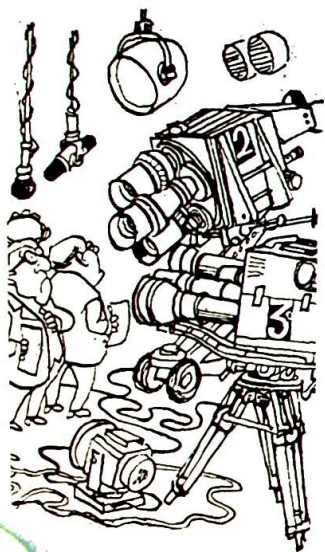
50 ÅR SOM PREST

Pater Theodor Rusche M.S.F. i Bodø har den 12. i denne måned 50 års jubileum som prest. Han ble viet i 1923. Vi gratulerer.

OLSOK

Ferietiden gjorde at vi ikke kunne bringe forhåndsstoff om valfarten til Stiklestad. Vi tar det halvveis (bare halvveis) igjen med å gjengi Olav Müllers refsende ord til trosfeller i syd og i nord på side 218.

RED.

Sigurd Skirbekk og Olaf Aagedal: Meninger i NRK. En studie av idépolitisk balanse. Dreyer.

Gir programmene i NRK balanse på lang sikt? Noen kritikere hevder at NRK viser en markert venstrevriddning. Andre hevder at NRK stort sett er høyrevridd.

Sosiologene Sigurd Skirbekk og Olaf Aagedal har vurdert denne kritikken og kommet til at «høyre» og «venstre» er altfor upresise begreper til at de kan danne grunnlag for å måle NRK-programmer. Isteden innfører de en idépolitisk typologi, basert på venstre-radikale, liberale, historisk-konservative og høyre-radikale tradisjoner. Denne målestokk anvender de på fem diskusjonsprogrammer fra første halvår 1971 over ulike emner. Deres konklusjon er at det er mulig å bestemme den idépolitiske profil i NRK. I de programmer de tok for seg var det den liberale tradisjon som dominerte diskusjonene.

Analysen er i første rekke skrevet for studenter med tilknytning til massekommunikasjon, men med sitt aktuelle tema skulle den også vekke interesse hos et bredere publikum.

VIKTIG DOKUMENT FRA

«MYSTERIUM

Et viktig dokument er offentliggjort i Rom i sommer på oppdrag av pave Paul VI — erklæringen «Mysterium Ecclesiae». Dokumentet er utarbeidet av Kongregasjonen for Tros læren, er undertegnet av kardinal Seper og av erkebiskop Jerome Hamer (Kongregasjonens prefekt og sekretær) og regnes av mange som et svar på professor Hans Küng og enkelte andre teologers utlegning av spørsmålet om ufeilbarhet. Reaksjoner på dokumentet, bl. a. fra den tyske bispekonferanses sekretariat

i München understreker at erklæringen ikke stopper eller hindrer den teologiske forskning.

KNA, det tyske katolske nyhetsbyrået peker på at spørsmålet om ufeilbarhet er et hovedemne for dokumentet. Jesus Kristus, heter det i teksten, har stiftet sin Kirke, ikke bare for at den skal være et religiøst samlingssted for menneskene, men for at den skal fullende sin egen hemmelige bestemmelse. Og Catholic Herald legger til i en kommentar skrevet av avisens re-

Efter Ghetto-

Kirke i oppbrudd. Essays om den katolske kirke idag, ved John W. Gran, Hallvard Rieber-Mohn, Ellert Dahl, Kåre Langvik-Johannessen, Thomas Patfoort, Helge Erik Solberg, Nils Heyerdahl, Lars Roar Langslet og Hans Martensen.

St. Olav forlag, Oslo 1973. 161 s. Kr. 18,50.

Omslaget er nok til å fortelle alt det leseren behøver å vite om boken. Det det skrives om, er en kirke i oppbrudd, nemlig den romersk-katolske kirke ti år etter Det 2. Vatikankonsil. Og oppbruddet står virkelig i fokus, det binder sammen samtlige innlegg. Oppbruddet hilses velkommen, og samtlige bidragsytere deler nok biskop Grans optimisme som konstaterer at Konsilet kom sent, «... men ikke for sent». Boken består av essays, som ikke pretenderer å uttømme noen som helst problematikk. Meningen er snarere, som forlaget selv uttrykker det, «å imøtekomme et informasjonsbehov blant både katolikker og ikke-katolikker» og bidra «til en vurdering av kirkens situasjon og muligheter». Kort sagt, en rekke essays om en kirke i oppbrudd, men allerede omslaget antyder at oppbruddet foretas i sluttet tropp: En biskop foran, en biskop bak, tre prester og fire legmenn; magistere, dominikanerpatere, en lege og en professor. Alt er under kontroll. Ingen overraskelse å vente, men desto mer nøktern vurdering.

Det som omslaget imidlertid ikke forteller, er alt det utbytte man kan få av boken. Derfor ville man gå

glipp av mange interessante innlegg, om man satte boken bort, bare fordi man tror seg å vite hva nettopp disse mennesker kan skrive om et slikt emne. Kvalitetsstemplet som listen over bidragsyterne unektelig assosieres med, behøver ikke å være et minus, selv om det kan irritere i første omgang. Det kan også være en garanti om varens gode egenskaper, og det er nettopp det det er i dette tilfellet.

Biskop Gran skriver ikke så meget om «den katolske kirke efter Vatikan-konsilet», selv om det er titelen på hans essay, som om det å være biskop i denne kirke efter det omtalte konsilet, med talende undertitler såsom «Fornyetelser i Romerkurien», «Konsultasjoner, desentralisering», «En nydannelse: Bispekonferansene», «Demokrati på bispedømmeplanet», «Det muligens kunst», «Dialog og medansvar». Oppbruddet i kirken iaktas fra en bispestol.

Pater H. Rieber-Mohn gir oss en skisse av norsk katolsk mentalitet under titelen «Fra 'ghetto' til ferment». Det som pateren ikke sier, er at han selv allerede hadde gjort en betydelig innsats nettopp for å forandre den norsk-katolske mentalitet i årene før Vatikan-konsilet. Men det som pateren vet og bekjenner, er at alle slike anstrengelser ikke hadde kunnet føre særlig frem dersom hele verdenskirken samtidig ikke var kommet i bevegelse. Norsk katolisisme kan ikke, på godt eller ondt, isoleres fra verdenskatolisismen. Ikke desto mindre har den lokale avdeling av den romersk-katolske kirke sin interessan-

ECCLESIA»

daktør: Hovedinnholdet er: Dokumentet bekrefter den pavelige ufeilbarhet slik den opprinnelig ble definert av Kirken.

St. Olav vil i neste nummer forsøke å bringe et utførlig utdrag av dette dokument. Her skal bare slås fast at dokumentet kanskje er årets viktigste teologiske erklæring — et dokument som etter måneders indre debatt og usikkerhet, til dels forvirring hos enkelte, klart og tydelig minner om det som er Kirkens lære i disse vanskelige spørsmål.

A. R.

KIRKE

/

OPPBRUDD

Under har vi en omtale av en ny bok fra St. Olav Forlag: KIRKE I OPPBRUDD. Boken blir, etter hva vi får opplyst, sendt ut på markedet i september.

tiden

te forhistorie, idet den virkelig i mange år har opplevet en «ghetto-situasjon» som ellers var sjelden for verdens største kristne kirkesamfunn.

Temaet for pater Dahls essay er den økumeniske problematikk, med andre ord den katolske kirke og kristen enhet. Den økumeniske åpning i årene før, under og etter Det 2. Vatikankonsil i den katolske kirke er unektelig et av de mest slående tegn i tiden, og en utvikling som kan vise seg å være helt avgjørende for kristendommens fremtid i verden. Essayet heter «Ut av motreformasjonen», og når det gjelder økumenikken, er benevnelsen helt berettiget. Pater Dahl forsøker først og fremst å gi en nyansert vurdering av nyorienteringen: Den er meget betydelig, dog uten å representere en k vending. Et oppbrudd behøver ikke å være et brudd.

Professor Kåre Langvik-Johannessen har nederlandsk litteratur som fag. Og det er kanskje ingen tilfældighet at nettopp han bidrar til denne essay-samling, når den nederlandske katolske kirke idag mer enn noen annen står i oppbruddets tegn. Langvik-Johannessen er imidlertid historiker og bruker sin viden for å overbevise oss om at intet er så nytt under solen som vi kanskje er tilbøyelige til å tro, og at de såkalte tradisjoner svært ofte viser seg å være av langt senere opprinnelse enn alminnelig antatt. «Hvor nytt er det nye?», spør han. Og svaret lyder: Adskillig mindre enn folk uten historiske kunnskaper innbiller seg. Etter å ha lest Langvik-Johannessens saklige innlegg vil forhåpentlig mange

oppdage at det bilde som mange i de seneste hundre og femti år hadde identifisert med den katolske kirke, og som mange tydeligvis har vanskeligheter med å gi avkall på uten en følelse av å forråde det de tror er kirkens egentlige vesen, er av forholdsvis ny dato, meget yngre til og med enn mot-reformasjonen.

Ut fra sin særlige komeptanse på området skriver pater Patfoort om en «liturgi i forandring». Liturgien er og bør fortsatt vært tradisjonell i ordets egentlige betydning. Men former stivner til, derfor må også det tradisjonelle stadig utvikle seg. Fordi man hadde ventet svært lenge med den nødvendige oppmykning, ble de seneste forandringen oppfattet som dyptgripende, og mange var dårlig forberedt til å ta dem. Derfor befinner vi oss ved begynnelsen av en langvarig prosess og selv om vi aksepterer prinsippet om den kursendring som har funnet sted, må vi være innstilt på å vente lenge før den nye liturgi frembringer kunstverker av samme verdi som den gamle.

Lege Helge Erik Solberg kjenner meget godt til legmannsarbeidet i Oslo katolske bispedømme, men også ute i verden. Han gleder seg over de betydelige fremskritt som er blitt gjort i konsilets kjølvann, men vil nødige at vi skal glemme hvor lang veien er igjen før målet er nådd.

Magister Nils Heyerdahl, essaysamlingens redaktør, bidrar selv med en studie om samvittighetens funksjon i et katolsk livssyn. Ved sin erklæring

om religionsfriheten, men også andre steder, har konsilet bidradd til å bringe autoriteten og friheten i kirken i bedre balanse enn i de senere århundrer, blant annet ved å knytte tilbake til eldre kristen tenkning. Men røret omkring pavens rundskriv om fødselsreguleringen, *Humanæ Vitæ* (1968) viser at problemet ikke har mistet noe av sin aktualitet.

Stortingsmann Lars Roar Langslet er representert ved en artikkel som bygger på et foredrag holdt i 1966 for Nordisk Katolsk Akademikerkongress. «Hva kan vi katolikker bidra til nordisk kultur?», spør Langslet og er selv klar over hvor pretensiøst spørsmålet lyder. Og allikevel har vi noe å bidra, «vi har en veldig tradisjon å øse av, rensat og fornyet gjennom skiftende tider», og det mangler ikke på konkrete felter hvor det er helt realistisk for oss å forsøke.

Samlingen avsluttes med et innlegg av biskop Hans L. Martensen (København). I årevis i Danmark, i noe kortere tid over hele Norden, har det pågått en såkalt «målsetningsdebatt»: Hva vil den katolske kirke egentlig i Norden? Lenge har den ment at den visste det, men en kirke i oppbrudd blir nødt til å stille problemet på ny. Martensens artikkel er rik på synspunkter, og skal derfor nødige sammenfattes i enkelte teser, den er åpen, den skal leses i sin helhet. Den er også et godt utgangspunkt for en videreføring av de fleste tanker i en essaysamling hvis lødighet det burde være unødvendig å fremheve ytterligere.

A. RAULIN

Resolusjon fra Metodistkirkens Årskonferanse, samlet i Skien 20.—24. juni 1973.

Stortingets Nobelkomité,
Oslo-dep.

Det er kjent at erkebiskop Helder Camar også dette år er foreslått som kandidat til Nobels Fredspris.

Metodistkirken i Norge registrerer dette med glede og støtter hans kandidatur.

Det synes oss klart at erkebiskop Camara ved sitt utrettelige arbeid for fattige og undertrykte både praktisk og teoretisk, til fulle representerer idealer som bør påskjønnnes med Nobels Fredspris.

Det er vårt syn at erkebiskop Camara har gjort seg fortjent til Fredsprisen, og vi håper og venter at Stortingets Nobelkomite i år kommer til samme resultat.

«Diskriminerende»

Uttalelse fra Norske Kvinners Nasjonalråds arbeidsstyre angående Anders Lange.

Anders Lange, stifter og formann for det parti som er oppkalt etter ham selv, har i den siste tid i massemedia kommet med sterkt diskriminerende uttalelser om de kvinner som deltar i politisk arbeid.

De uttalelsene som Anders Lange har kommet med i denne forbindelse, avslører at partiformannen vedkjenner seg å stå for et så menneskefiendtlig og udemokratisk grunnsyn at man må ca. 30 år tilbake i tiden for å finne eksempel på noe liknende.

Arbeidsstyret i Norske Kvinners Nasjonalråd vil på denne bakgrunn beklage at Anders Langes parti ifølge siste Gallupundersøkelse har fått en viss tilslutning blant norske velgere. En av årsakene kan være at enkelte velgere ukritisk har sympatisert med partiets løfter om skattelettelse uten at de har vært klar over partiets uansvarlighet og hva det ellers står for.

Norske Kvinners Nasjonalråds arbeidsstyre mener at det i vårt land burde være en selvfølge at alle politikere og politiske partier skulle være forpliktet til å arbeide for alle menneskers like rett og verdi, uansett kjønn, rase, sivilstand og arbeidsforhet.

For Norske Kvinners Nasjonalråd, Arbeidsstyret, den 21. juni 1973.

ANNA LOUISE BEER
formann.

Abort og kristent

Hele Norge diskuterer abortproblemet for tiden, og det er ingen mangel på klare, sterke og rasjonelle standpunkter — eller på følelsesladde. Ord som «kvinnens frigjøring», «selvbestemmelsesrett», «likeverd» og «menneskerett» går igjen. Det er et overbud på liberalisme, som også katolikker fristes til å delta i.

En del ting skulle vi her og nå ikke behøve å drøfte: Alle kan se problemet og de mange tragedier. I et katolsk blad skulle det heller ikke være nødvendig å påvise eller forsvare Kirkens syn. Vi har imidlertid lyst til å si litt om katolikkenes holdning til saken.

Det skal ikke meget fantasi til for å forstå at fortvilede mennesker, kvinner og/eller mannen, i et hjelpeløst øyeblikk tyr til en dramatisk og gjennomgripende løsning. Men skal man godta disse menneskenes dømmekraft akkurat i det kritiske øyeblikket? Skal man legalisere svakheten og kalle det en løsning? Vi burde komme disse menneskene i møte med noe annet og mer, tilbud om forståelse, tilbud om praktisk hjelp, hjelpe dem over den tunge situasjon.

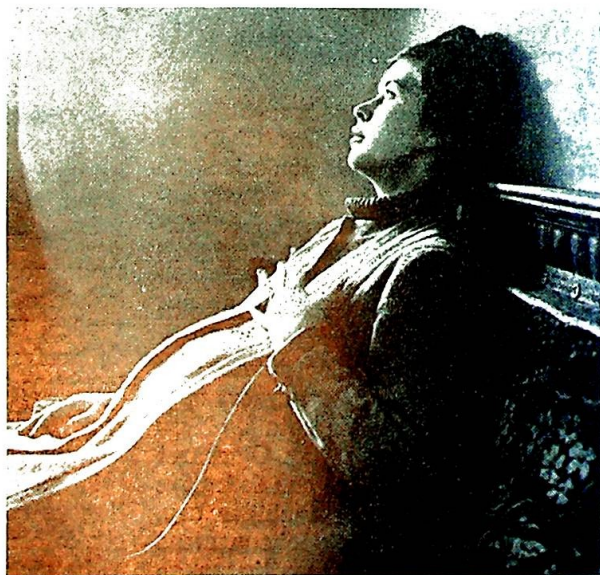
Vi forstår desperasjonen når morens liv er i fare, og vil ikke påta oss å si hvilket liv skal rangere høyest. Men i de fleste tilfelle gjelder det noe langt mindre enn liv mot liv, det gjel-

der liv mot en større eller mindre grad av bekvemmelighet.

Det er minst av alt en kamp om kvinnens selvråderett over sitt legeme. Det gjelder et ufødt barn som Gud har kalt til liv, det har krav på å få leve sitt liv. En kvinne som bærer et nytt liv i seg, har ikke frihet til å velge. Det er også meningsløst å gjøre dette til et kvinnesaksspørsmål, det måtte like meget bli et menneskesaksspørsmål.

Det finnes også et sett argumenter som man nesten må sette til side, hvis det skal bli noenlunde proporsjoner i saken: Rene lempelighetshensyn, trang plass, andre planer, studiegjeld, «passer ikke akkurat nå» . . . Men finnes det overhodet noen objektiv grense for hva som er forsvarlig grunn til å ville et barn ufødt —?

Det er vanskelig å se abortspørsmålet isolert, en katolikk må nesten insistere på å få bruke et bredere perspektiv. Det er en sammenheng mellom abort, seksualliv, syn på ekteskapet — men først og fremst må det ha sammenheng med selve livet. Det katolske standpunkt til abort isolert sett kan virke kjærlighetsløst og ufølsomt, det samme gjelder mange andre vesentlige spørsmål i trosutfoldelsen. Vi må forstå, kanskje også godta, at vi kan virke kalde og formalistiske på mennesker som ikke tror. Kristne

«Det er minst av alt en kamp om kvinnens selvråderett over sitt legeme.»

TV-DISKUSJON KRITISERES!

ansvar

Henvendelse fra Norske Kvinners Nasjonalråds Arbeidsstyre til Styret i Norsk Rikskringkasting:

Ang. TV-programmet om kunstig inseminasjon av kvinner.

Norske Kvinners Nasjonalråd retter skarp kritikk mot Norsk Rikskringkasting fordi man der ikke påser at kvinnesynspunkter blir tilstrekkelig representert i programmer som i særlig grad angår kvinnene.

I et brev til NRK's styre retter Nasjonalrådets arbeidsstyre spesielt kritikken mot paneldiskusjonen om kunstig inseminasjon av kvinner, hvor det deltok seks menn og en kvinne. Nasjonalrådet påpeker også at den kvinnelige representant deltok som jurist, selvom de juridiske sider av problemene vel må sies å være de minst interessante, sett fra et kvinnesynspunkt.

Nasjonalrådet sier videre at det er betegnende for den slagside programmet fikk på grunn av det mannsdominerte panel at det bare ble diskutert om det var en eller flere leger som skulle avgjøre om kunstig inseminasjon skulle foretas på en

kvinne. Om dette overhodet kan avgjøres av andre enn kvinnen selv, ble ikke drøftet.

Det er også betegnende at ingen kom inn på visse sidevirkninger som en utvidet og «alminnelig» adgang til kunstig inseminasjon kunne tenkes å få: nemlig en mulig nedvurdering av barnløse kvinner og menn, og en mulig markering av at det å sette barn til verden alene skulle være det som kan gjøre livet meningsfylt for en kvinne.

Nasjonalrådet har vanskelig for å forstå at det ikke i et program som dette hadde vært mulig å få med minst tre eller fire kvinnelige deltakere. Det finnes kvinnelige gynekologer, psykiatere, teologer, for ikke å snakke om at NRK disponerer en rekke dyktige kvinner som kunne ledet debatten, sier Nasjonalrådet videre.

Nasjonalrådet har tidligere rettet flere henstillinger til NRK om å få deltakere av begge kjønn i samtaleprogrammer i TV og radio. Selv om det har vært en viss bedring i de senere år, er det beklagelig at det fremdeles i de fleste programmer er et overveiende flertall mannlige deltakere, mens det bare er en eller to kvinnelige deltakere, sier Nasjonalrådet.

Georges Simenon: *Katten*.
Roman. Dreyer.

Simenons eiendommeligste ekteskapsroman.

I serien: SIMENON — Utvalgte romaner.

Forholdet mellom ektefolk har Simenon ofte gjennomlyst i sine romaner, og han har kanskje særlig forstått å skildre det nesten ordløse samholdet som med tiden kan komme til å bety mer for to mennesker enn all verdens kjærlighetserklæringer. Det er ikke mange ordene som veksles mellom politifullmektig Maigret og hans kone i Maigret-romanene, men hvor godt forstår de ikke hverandre i enhver situasjon! I «Katten», som ikke er noen kriminalroman, er ordløsheten mellom de to gamle menneskene, Marguerite og Emile, absolutt og ubrutt. De kommuniserer bare pr. papirlapp med et par ord på, og særlig han har utviklet en ferdighet når det gjelder å knipse den sammenkrølele lappen over i fanget på henne,

som forbitrer henne nesten like meget som meldingen på lappen. Når han skriver «Katten», er den der igjen, den utilgivelige forbrytelsen hun begikk da hun forgiftet katten hans. Hun svarer med «Papegøyen» — hennes fugl, som han plukket alle fjærene av så den døde. Nå sitter den der, livaktig utstoppet, og følger den ordløse kampen som et taust vitne.

Ut ifra denne situasjonen ruller Simenon opp en ekteskaphistorie, et hverdagsdrama kan man nok kalle det, men under Simenons hender blir det et utsnitt av livet, tragisk og komisk.

ST. OLAV'S
REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

«FAMILIEGRUPPEN»

Peggy og Hans Bruce.
Bitten og Oddvar Haslerud.
Rigmor og Knut Fongen.
Berit og Helge Müller.

DANSK RØST

I abortdiskussionen kan ikke sjældent høres den opfattelse, at de kristne med politiske magtmidler vil påtvinge andre borgere deres dogmatiske anskuelse. De mener, det er et kirkelig dogme, at man ikke må foretage abort. Og de siger, det er intolerant af jer at tvinge os andre til at lade være med at gøre noget, som vi anser for rigtigt, nemlig at foretage abort og gå ind for fri abort. De bebrejder os, at vi arbejder for at opheve vore dogmer til statslov. Og da de er overbevist om, at vi lever i den «anden oplysningsperiode», dvs. i en emanciperet tidsalder, anser de det for aldeles meningsløst og håbløst forældet, at gamle «dogmer» skal få indflydelse på moderne mennesker.

Nu er det ganske vist rigtigt, at vi lever i en retsstat, hvor der råder religionsfrihed, og hvor enhver kan blive salig efter sin facon. Den ret er givet med grundloven. Det er i vort land og dets kulturelle tradition umuligt, at en gruppe religiøse fanatikere ville påtvinge alle borgere et bestemt religiøst adfærdsmønster. Også en ved lov underbygget racediskrimination, sådan som Hitler gennemførte den i det 1000-årige rige burde være uigennemførligt i vort frie, demokratiske samfund. Det anerkender vi kristne fuldt ud. Vi bekender os til retsstaten.

På den anden side kan vi ikke nægte, at alle kristne religionssamfund i de europæiske lande bekæmper loven om fri abort. Men her melder problemet sig: Med hvilken begrundelse gør de det? Gør de det ud fra dogmatiske grunde? I et samfund, som kun består af kristne, kunne man gøre det, idet man påberåber sig den kristne tradition. Men vi lever i et samfund, som ikke mere alene er bestemt af kristne. Derfor må vor argumentation være en anden. Det drejer sig om et alvorligt forsøg at beskytte livet. Dette er sagens kerne. Vor afvisning af fri abort er betinget af en alvorlig bekymring for samfundet og det enkelte menneske. Det drejer sig om naturetten, hvor end man definerer dette vanskelige begreb. Denne naturrett er ikke direkte afhængig af troen på en personlig Gud. Vi kan være enige også med ikke-kristne og ateis-

ter på dette punkt, som jo også FN's menneskerettigheder ikke direkte nævner Gud i deres begrundelse. Vi mener, at også det ufødte liv har krav på beskyttelse. Sporene skræmmer! I visse avantgardistiske kredse i udlandet (f.eks. Tyskland) bringes den frie abort allerede i forbindelse med eutanasi. Vi afviser fri abort ikke som katolikker eller kristne, men som mennesker. Måske er de kristne kaldet til i vor tid at være menneskelighedens sande vogtere.

(KATOLSK FORUM)

Meditasjon

Euchar-

«Jeg er det levende brød som er kommet ned fra himmelen; den som eter av det skal leve evig.»

Dette brød er vårt liv. Intet menneske kan ungå å hunge etter det.

Det nærer den del av oss selv som ikke mettes av jordens frukter og safter: vår sjel. Selv kan vi ikke frembringe dette brød — skapt som vi er i en annens bilde. Derfor må vi bryte opp fra oss selv og gå vår livgiver i møte.

Eucharistien er vår tros største mysterium. Messen er Kristi frelsesgjerning, gjort nærværende og reel i en kultisk feiring, innstiftet av ham selv. Hans lidelse og død ser vi kristne som historiens sentrum (selv vår tidsregning er sett i forhold til den). Her løses dissonansen himmel—jord; herfra får

LESERBREV:

KJÆRE MARIANNE GUNNARSJAA

De synes det er rart at Kirken er opptatt av prevensjonsspørsmål.

Jeg for min del synes at familieplanlegging er av vesentlig betydning ikke bare i u-land, men også hos oss. Da utifra det synspunkt at hver nordmann forbruker mer av verdens matvareressurser enn det en inder f. eks. gjør.

Overbefolkning truer oss, folk sulter ihjel, derfor er Kirkens avvisende holdning til prevensjon av betydning.

Akkurat som Kirken må kjempe for en bedre verden ved å ta avstand fra krig og vold, burde den arbeide for at alle mennesker fikk mulighet for å motta prevensjonsopplysning.

KARI-METTE EIDEM

IGNATIUS:

over istien

vi kraft til å restituere det gudsbilde vi er skapt i; herav får Kirken sin eksistens. I denne enkle handling møter vi vår Gud og Frelser og sier ja til Hans nærvær i verden og i oss selv. Vi aksepterer Hans vilje som livsnorm. Himmelenes rike er jo ikke her eller der, men inne i oss selv. Derfor er vår deltagelse i Messen vårt livs midtpunkt.

«Den som eter mitt kjød og drikker mitt blod, blir i meg og jeg i ham.»

Å leve i Kristus; — med sin enkle form utsier dette uttrykket det spesielle i den kristnes eksistens. Det angår vår tros utgangspunkt og grunn-dogme: at vårt vesens røtter ikke ligger i oss selv, men utenfor oss, over oss, — at vårt livs mysterium kun kan forstås i, gjennom og med Jesus Kristus. Derfor er vårt hjerte urolig inntil det finner hvile i ham. Forbindelsen mellom oss og Kristus er av en så vital karakter at evangeliene sammenligner

den med treets grener og deres forhold til stammen. Paulus taler om hodets plass på legemet.

Kristendommens største særegenhet er at den ikke primært fremtrer som en lære til frelse, men som liv. Religion er essensielt et praktisk anliggende. Kristendommen er heller ikke en «den», men en «han» — Kristus selv, slik han lever i sine lemmer. De kristnes liv er en levende fortsettelse av inkarnasjonen — dens fullbyrdelse.

Deri ligger hele vårt individuelle ansvar, fordi Gud i hver enkelt av oss frelser verden, partielt, — og fordi vi alle er stener i det himmelske Jerusalem, universelt.

Forat du skal kunne vokse i oss, Herre: gi oss å avta.

FRATER IGNATIUS, O.P.

DOKTORDISPUTASEN I ÅRHUS

Århus Universitets største auditorium var sprængfyldt, da universitetslektor Anna Maria Aagaard, Århus, en forsommerdag, forsvarede sin doktorafhandling «Helligånden sendt til verden». De tre opponenter ved forsvaret var alle overens om, at disputatsen representerer et overordentlig originalt selstændigt stykke arbejde, der både i emnevalg og materialeudvælgelse blev betegnet som enestående i dansk og nordisk teologi overhovedet.

Første officielle opponent, professor, dr. theol. Per Erik Persson, Lund, fremhævede som noget fortjenstfuldt, at afhandlingen er problemcenteret og ikke teologcenteret. — Det, der giver dagens afhandling profil, er, at den søger at komme videre fra de positioner som det 2. Vatikankoncil og Kirkernes Verdensråds Uppsala-møde

formulerede. Det sker blandt andet ved, at der inddrages et omfattende materiale fra både katolsk og ortodoks teologi. Det er virkelig usædvanligt, fortsatte professor Persson, ved et af protestantisk teologi domineret fakultet at møde så stor fortrolighed med Thomas af Aquin og den ortodokse teologi i den palanistiske tradition, — og så alt dette i kun et bind! Efter en række kritiske spørgsmål til en række enkeltheder, samfattede Per Erik Persson på denne måde: — Vi er blevet præsenteret for en betydelig forskningsindsats, der er gennemført med målbevidst energi og en viden, der støder frem til lærdommens grænser. Det er usædvanligt, for ikke at sige unikt, at præsens har magtet at beherske et så helt fremmed stof — i det mindste her i Norden. Slutkon-

Forts. side 221

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

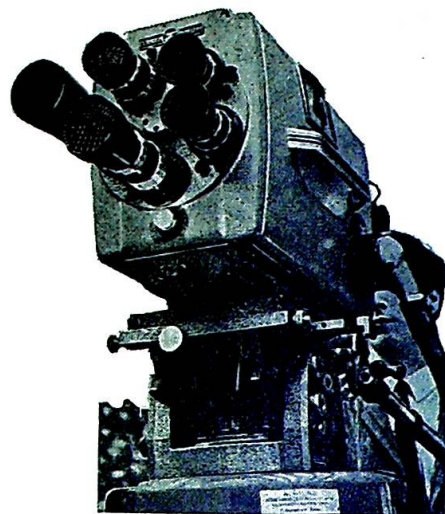
HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Franciskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
		18.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
		18.30	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
	<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587		18.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
		19.00	—
	<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 25 73 53 - 25 77 07	9.30	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelsngt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550		—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765		17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30	10.45
	<i>Eikeli kirke</i>	19.00	9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214		8.45	11.00
		19.00	—
	<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sanniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
	<i>St. Elisabethsøstrene</i> Mellomvn. 47, tlf. 81 487	8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1.VII—31.VIII)		19.00	11.00
	<i>St. Elisabeth Institutt</i> , tlf. 11 392)	8.00	—
HARSTAD: <i>St. Sanniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30

«--trønderne alene sliter med valfarten til Stiklestad»

AV PATER
OLAV MÜLLER

Noen strotanker om valfarten til Stiklestad og kong Olavs hellighet.

I etterkrigstiden har det gått jevnt og sikkert tilbake med den årlige valfart til Stiklestad rundt Olsok. Hvis interesse og deltagelse avtar i samme tempo, må vi snart avlyse enhver form for organisert pilgrimsferd. Særlig beklager vi at våre trosfeller i syd og nord uteblir. Gyldige unnskyldninger er det mange av: Reisen til Trøndelag er for noen vel lang og kostbar. Ferden går sydover i år til Midelhavets solfylte strender. osv. Men tro om ikke vår manglende interesse først og fremst skyldes en krise i vårt syn på Olavsdyrkelsen?

Vi opplevde mellomkrigstiden med sin sterkt nasjonalromantiske katolisisme. Et nummer av St. Olav uten bilder og beskrivelser av klosterruiner og kirker som «en gang hadde vært katolsk» var nærmest en torso på den tid. Vi skulle bygge bro over firehundreårsnatten. Vi var pionerer, som så det som vår oppgave å gjenreise St. Olavs gamle tro. Så hevet vi den pavelege fane og det norske flagg og drog på pilgrimsferd til Stiklestad. La oss villig innrømme at vi flirtet vel mye med en fortid som var ugjenkallelig på bekostning av en integrasjon i samtiden som var høyst påkrevet.

I etterkrigstiden slo pendelen over i motsatt retning. Bort med den klisne kirkelige nasjonalromantikk! Vi må endelig se i øynene at vår oppgave er å ta del i norsk samfunnsdebatt, slik den utfolder seg her og nå. Så

forsvant de gamle klosterruiner og fagre stavkirker fra St. Olavs bildegalleri, og rekken av pilgrimmer til Stiklestad ble glisnere fra år til annet. Det nyttet så allikevel ikke «å blåse liv i gamle ben».

Den sunne likevekt har aldri vært menneskenes sterke side. I vårt tilfelle betyr det ekstreme brudd med fortiden at vi kaster barnet ut med badevannet. Skreller vi bort de nasjonalromantiske utvekster, står tilbake den uomtvistelige sannhet at kristendommen fikk sitt gjennombrudd i Norge ved hellig Olavs fall på Stiklestad og hans helgenkåring av biskop Grimkjel. Tilhengere av den materialistiske historieoppfatning tolker dette som religiøst sukker på høvdingers realpolitikk. Olavs hellighet var datidens «Gott mit uns» i nordmenns kamp for å kaste daneveldet ut av Norge. Dyptpløyende forfattere som Sigrid Undset og Fredrik Paasche ser tingene mer nyanisert. De oppfatter ikke kongen som «en politisk helgen». De mener at det veldige klimaskiftet i religiøst åndsliv, som fant sted på tusentallet — fra overfladisk lovkristendom til inderliggjort fromhet — har en vesentlig årsak i kongens person, i hans hellighet.

Her står vi overfor et tankekors. For Olavs hellighet er så visst ikke lett tilgjengelig for vår tid. Mange av oss har forlest oss på tidligere tiders helgenbiografier. Her skildres menn og kvinner med en inflasjon av dyder i spektrere så fargeprakende at det tar pusten fra

oss. Her finnes knapt en skjemende flekk å sette fingeren på. Arvesyndens skgyge viker for bare lys. Jevnsides en av disse åndeliggjorte vesener kommer vår nasjonalhelgen sørgelig til kort. I dag er en nitid historiegranskning i kirkelig regi i ferd med å «avmytologisere» det kritikkuløse helgenbilde. Vel lå de ti hestehoder foran oss hverdagskristne når det gjaldt å samarbeide med Guds vilje og hans plan med deres liv. Likefullt var de vaskeekte lemmer av den falne menneskeslekt. Studier av helgeners håndskrift og realistiske granskninger av deres liv forteller oss i visse tilfelle om mennesker med vriene naturer, belemret med psykiske vansker. Noen var det et kors å leve sammen med, beinharde som de var i sine krav — ikke bare til seg selv — men også til andre, ofte uten forståelse for tapere, som ble liggende etter i hellighetens tindebestigning. Slik har undertegnede en beundring for St. Paulus som teolog, men kan styre sin begeistring for hans lange tirader av selvhøvdende jegprat. Og dog var de alle hellige, Guds beste venner på jord, men ut fra sine forutsetninger, på sine egne premiser.

Det er da også her vi må ta vårt utgangspunkt når vi studerer kong Olavs «helgenbiografi». Arven fra forfedrene kunne neppe blitt verre. Snorres skildring av Hårfagreætten er ikke sengelektyre for barn. Her er rike ingredienser av beregnede makt-syke, bestialsk grusomhet, flammende begjær. Miljøet, han vokste opp i, var gjennomsyret av norrøn hedenskap. Fra han var tolv til nærmere tyve år lå han i viking. Ser vi nå bort fra Snorres helteskildringer av nordmenns vikingbragder og utfyller med beretninger fra samtidens europeiske litteratur, får vi en anelse om den sataniske ondskap som her fikk frie tøyler. Vikingtoktene var ikke edel kamp, men blodig nedslaktning av forsvarsløse menn, kvinner og barn, samt simpelt tyveri — en evig skamplett på nordens historie. Det er mot denne bakgrunn vi må se den unge Olavs omvendelse til kristendommen. Han tok med seg en arv og miljøpåvirkning inn i sitt kristen-

En klovn

Først noen forklarende ord kanskje. Jeg kjenner to som heter Pia. Den ene er en ordenssøster i Akersveien, den andre er en liten pike som ennå går på folkeskolen.

Men i tider som disse da vi skal venne oss til å møte nonner i moderne klær, oppstår visse misforståelser.

Unektelig.

Jeg vet ikke engang om jeg har nevnt en episode fra ifjor sommer. Familien satt på båten hjem fra Kiel, da jeg hadde fått en drink og liksom hadde slått meg til ro, så nikket en dame til meg.

Nesten umerkelig. Akkurat som om hun ville se hvordan jeg reagerte.

Jeg kikket lynsnart på min kone, ingen hadde merket noe. Jeg så bort på damen igjen, klar til å nikke tilbake for å være hyggelig, men hun så ut på sjøen.

En lang stund forsøkte jeg å fange øynene hennes, men håpløst. Nå oppdaget jeg også at min kone lo av meg, jeg hørte plutselig at hun sa til den ukjente:

— Er ikke vi kjente da?

Og så var det en ordenssøster, på vei hjem etter et studieopphold i Tyskland eller noe sånt. Vi pratet sammen en lang stund.

— Merkelig, sa jeg siden da vi ble alene. — Jeg syntes hele tiden at det var noe kjent ved henne.

Og så snudde jeg meg lynsnart, på en innskyttelse, til yngstemann:

— Men du har da hatt henne som frøken på St. Sunniva, så ikke du heller..?

— Mmm.

— Hva mener du? Snakk ut, gutt.

— Klart at jeg kjente henne hele tiden.

— Og så sa du ikke noe, du er en nydelig...

liv, som ikke en gang nådens under maktet helt å frigjøre ham fra, selv om vi i hans liv kan merke en markant vekst i kristen fullkommenhet takket være et ildfullt bønneliv, ivrig deltagelse i messen og mottagelse av kirkens nådemidler.

Også Olav ble hellig ut fra sine forutsetninger, på sine egne premisser. Men disse fatter vi ikke uten et inngående kjennskap til norrøn hedenskap. Her har vi rike kilder å øse av hva beretninger angår. Men vi kan utmerket godt lese om våre for-

Taushet.

— Hvorfor i all verden sa du ikke noe? Det tok meg over en time å finne ut...

— Jeg trodde hun reiste i all hemmelighet.

Neste misforståelse, som altså ikke er så fryktelig mange uker gammel, dreier seg om omtalte Pia.

Ved middagsbordet sa jeg:

— Vet dere hvem jeg hilste på i byen idag?

— Neei.

— Pia. Hun kom faktisk bort og rørte ved armen min mens jeg sto og snakket med... Hun var fantastisk gøyalt kledd. Jeg sa det til henne i farten før hun fløy videre.

Det ble stille, men jeg fortsatte:

— Hun hadde kraftiggrønn bukse-drakt i cordfløyel eller noe slikt og brannkasserød genser inni.

— Pia?

— Mm.

Min kone sukket:

— Overgangen er av og til litt voldsom kanskje. Kledde søster Pia de fargene da?

— Søster Pia?

— Ja, hvem er det du snakker om?

— Pia Müller. Hun på skolen. Jeg tror dere er blitt...

I neste omgang kan disse tingene føre til at man virkelig begynner å bomme. Det kom en dame mot meg på en trikkeholdeplass forleden, jeg hadde solen i øynene, men så at hun smilte. Hun var faktisk strålende. Over å se meg, trodde jeg.

Hun var morsomt kledd og hadde lange brune legger. Hun hadde aldri sett så spennende ut liksom.

Jeg ropte hei og viftet. Henrykt. Det er moro å treffe kvinner.

Da hun kom tilstrekkelig nær, så jeg at det var en helt ukjent dame.

En virkelig ukjent dame.

fedres liv uten å forstå den hedenske ånd som lå bak og var den skjulte årsak til så mang en udåd. Har Snorre i sine kongesagaer loddet dybden i norrøn hedenskap? Har var jo selv formet av en kristendom, som hadde eksistert flere hundre år her i Norden før han skrev dem ned. Det spørs også om de maurflittige munkene, som nedtegnet de islandske sagaer, har visst hva de egentlig skrev om. Kjente de ånden som lå bak de blodige ættefeidene?

(Forts. neste side)

— TRØNDERNE —

(Forts. fra forrige side)

Hva vet så vi i dag om våre hedenske forfedre? Vi famler oss frem i menneskesinnets labyrinter. Vi ser innover i oss selv og aner uhyggelige muligheter under gjennomskjulte lag av kristen tradisjon. Vi har den fordel fremfor Snorre at vi kan studere en samtid på vei mot avkristning, og vi finner paralleller mellom nå og da. Veien tilbake er kort. Auschwitz! My Lay! Vi ber dikteren komme oss til hjelp med sin intuisjon. Vi utfordrer historikeren til å føre oss inn i en verden han skulle ha større forutsetninger til å kjenne enn vi. Vi vil lære den hedenske Olav å kjenne for lettere å forstå den hellige Olav. Vi kan misunne svenskene som har den senmiddelalderiske Birgitta å slå krets om. Hun er lettere å fatte. Kristen var hun jo fra vugge til grav. Hellig Olav er mer uutgrunnet, plantet som han står i to åndsverdener, og allikevel eller nettopp derfor — et fascinerende kristenmenneske.

Dere etterlyser nå en positiv skildring av de hendelser i kongens liv som viser at han var hellig. Mer om det en annen gang. Den interesserte leser har jo også rikholdig litteratur å ose av: Snorre, Sigrid Undset, Fredrik Paasche, Andr. Seierstad, Vera Henriksen. Det var tankekorset jeg ville inn på i dag — det vi alle sliter med: Hvorledes kunne en mann med så mange feil bli lyst hellig?

Mange av våre lutherske brødre ligger et hakk foran oss i Olavsforståelse. (Om de kaller ham helgen eller Norges største kristne personlighet, spiller mindre rolle i denne forbindelse.) Den stadig voksende oppslutning om festspillene på Stiklestad og olsokgudstjenestene i Nidarosdomen vitner til fulle om det. Nasjonalromantikk? Sikkert! Det alene? Utelukket!

Da pastor Riesterer i tyveårene samlet inn penger til bygg av et katolsk kapell på Stiklestad, skjedde det på landsbasis. I dag er det vi trøndere alene som sliter med valgfarten.

Store mengder av dyr stuper under den grusomme tørken i Vest-Afrika.

HJELPEAKSJONER VERDEN OVER

Millioner av mennesker roper sin nød mot himmelen under tørkekatastrofen, og fra mange hold sendes hjelp — bl. a. fra den katolske kirkes hjelpeorganisasjoner.

Under et besøk statssjefen i den afrikanske republikk Øvre Volta, general Laminzana avla i Vatikanet i sommer, overrakte pave Paul ham personlig en pengesum til hjelp for de rammede. Samtidig ga paven beskjed om at det er nødvendig med raske og omfattende aksjoner.

Det pavelige råd Cor Unum fikk i oppdrag å koordinere alle hjelpetiltak fra katolsk side. Gjennom Caritas Internationalis sender Kirken livsmidler til skadeområdene og hjelper til med veibygninger og brønnboringer.

Kardinal Zoungana, erkebiskop av Ouagadougou i Øvre Volta, en av de nye kardinalene som nylig ble utnevnt av paven.

BRYT ISOLASJONEN

LES ST. OLAV

DOKTORDISPUTASEN

Forts. fra side 217

ceptionen er original og stimulerende for teologien fremover.

Sognepræst, dr. theol. Regin Prenter, Branderup, tidligere professor i dogmatik ved Århus Universitet, var anden officielle opponent. Han karakteriserede ligeledes disputatsen som original og gennemført på dygtig måde, ja ofte fremragende. I nogle kritiske bemærkninger, til afhandlin-

gens brug af ordet frelse, sagde Regin Prenter blandt andet:

— Man undrer sig over, at det har været muligt at arbejde med begrebet frelse uden at syndernes forladelse nævnes. I dette lutherske begreb ligger jo netop den tilbageerobring af det verdslige liv som noget i sig selv, sådan som det netop er afhandlingens akt. Er der slet ikke noget sted, hvor

De får brug for dette begreb? — I en replik svarede Anna Marie Aagaard: — Intetsteds — bortsett fra en enkelt note! — er der polemik mod andres syn. Jeg har forsøgt at koncentrere mig om én bestemt linie. Derfor er der også en stor sektor, som jeg ikke har beskæftiget mig med. Det lutherske er således bevidst ikke taget med. Det betyder, at det jeg har sagt positivt ikke benægter noget andet positivt. Jeg således hverken kan eller vil benægte noget om Helligåndens gerning i Ord og Sakrament — det er blot ikke det, der har været til drøftelse på min linie. —

— Jeg havde nu alligevel gerne set Luther anbragt i en sammenhæng, sagde Regin Prenter, men jeg indrømmer, at det ikke er afgørende for bogen. (Forts. neste side)

Anna Maria Aagaard.

HALDEN

F. JØRGENSEN

Aut. rørlegger - Rørhandel

Tlf. 1844

Karl Knap $\frac{1}{2}$

Tlf. 2710

Bygningsartikler - Rør og Maskinforretning

Linoleum

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Arendal
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Bergen
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hammerfest
St. Mikals Kirke		
St. Mikals Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

DOKTOR- DISPUTASEN

(Forts. fra forrige side)

Efter yderligere nogle bemærkninger mellem opponent og præses rundede opponenten sin vurdering af på denne måde:

— Bogen er udtryk for et mod til at søge ud af bundetheden til det man bekæmper. Det er derfor mit ønske, at De må have mod til at vove Dem videre ad disse baner. Men så vil jeg også ønske, at De forener denne rejse ud i verden med et sted, hvor De har ro og hjemme. God, universel teologi har altid et folkeligt element. Må jeg lykønske Dem til mere af samme originalitet og dristighed, sluttede Regn Prenter.

Ex auditorio opponerede docent, dr. phil. Heinrich Roos, Københavns Universitet, der væsentligst havde rosende bemærkninger. Der findes ikke mange nyere bøger, som jeg har læst med en sådan interesse og indre optagethed som Deres afhandling, sagde docent Roos, og fortsatte:

— Der skal lyde en tak til Dem for den store nøjagtighed og fordomsfrihed, hvormed De har taget dette emne op — også fordi De har vovet springet ud over en snæver konfessionel teologi. Jeg har kun forudsætninger for at vurdere Deres behandling af katolsk teologi og kan sige, at det er min absolutte overbevisning, at De har tolket rigtigt med forståelse og maksimalt. Det gælder det 2. Vatikan-koncilis dokumenter og Thomas af Aquin.

Disputatsforsvaret blev ledet af det Teologiske Fakultets dekan, lektor H. Lehmann. Blandt den store skare af tilhørere sås en række uden- og indenlandske gæster, således blandt andet fader Basil Mikin, Vatikanets en-

hedssekretariat i Rom, docent Lars Thunberg, nordisk Økumenisk Institut i Sigtuna, professor K. E. Skydsgaard, professor Bengt Sundkler, Uppsala, biskop Johannes W. Jacobsen, Viborg,

biskop Hans Martensen og generalvikar Lars Messelschmidt, begge København, og pastor Johannes Langhoff, København.

(Kristeligt Dagblad)

ST. OLAV

KATOLSK

TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

BERGEN

$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforetning

TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Tlf. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: •Kjell•

BERGEN

VESTA • HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Eches Fårhandel

NYGARDSGT. 19

Størst udvalg
i moderne
køkkenmaskiner

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

Titusener av turister har besøkt Roma i sommer. Noen av dem, som på dette bildet, har i grupper også vært inne i Vatikanet.

ORDENSLIVET

«— På mange måter ligner ordenslivet idag meget på former for kollektiv livsførsel vi ser i det sivile samfunn. Naturligvis vil det aldri bli helt det samme, bl. a. blir våre krav til sølibat ikke fraveket. Forøvrig er det mange likhetspunkter, og tilnærmelsen vil fortsette. Det er idag avgjort en tendens til — og et bevisst ønske om i sterkere grad å virke i samfunnet. Ikke isolere oss i lukkede institusjoner. Heller arbeide for å danne små kollektiver bestående av fra seks til åtte søstre enn å fortsette å leve i tildels store søstersamfunn. I mindre enheter får den enkelte større medinnflydelse. Fremtiden vil også innebære at vi i sterkere grad enn idag søker arbeide utenfor våre ordenshus. Det være seg i offentlig skolevesen i aldershjem, barnehaver blant alkoholikere og narkomane — og de som ellers lider sosial nød.»

(Sr. Benedicte, Josephsøstrenes generalpriorinne i et intervju med Aftenposten.)

OSLO

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

OSLO

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 84

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

DOKTOR- DISPUTASEN

(Forts. fra forrige side)

Efter yderligere nogle bemærkninger mellem opponent og præses rundede opponenter sin vurdering af på denne måde:

— Bogen er udtryk for et mod til at søge ud af bundetheden til det man bekæmper. Det er derfor mit ønske, at De må have mod til at vove Dem videre ad disse baner. Men så vil jeg også ønske, at De forener denne rejse ud i verden med et sted, hvor De har ro og hjemme. God, universel teologi har altid et folkeligt element. Må jeg lykønske Dem til mere af samme originalitet og dristighed, sluttede Regis Prenter.

Ex auditorio opponerede docent, dr. phil. Heinrich Roos, Københavns Universitet, der væsentligst havde rosende bemærkninger. Der findes ikke mange nyere bøger, som jeg har læst med en sådan interesse og indre optagethed som Deres afhandling, sagde docent Roos, og fortsatte:

— Der skal lyde en tak til Dem for den store nøjagtighed og fordomsfrihed, hvormed De har taget dette emne op — også fordi De har vovet springet ud over en snæver konfessionel teologi. Jeg har kun forudsætninger for at vurdere Deres behandling af katolsk teologi og kan sige, at det er min absolutte overbevisning, at De har tolket rigtigt med forståelse og maksimalt. Det gælder det 2. Vatikan-koncil's dokumenter og Thomas af Aquin.

Disputatsforsvaret blev ledet af det Teologiske Fakultets dekan, lektor H. Lehmann. Blandt den store skare af tilhørere sås en række uden- og indenlandske gæster, således blandt andet fader Basil Mikin, Vatikanets en-

hedssekretariat i Rom, docent Lars Thunberg, nordisk Økumenisk Institut i Sigtuna, professor K. E. Skydsgaard, professor Bengt Sundkler, Uppsala, biskop Johannes W. Jacobsen, Viborg,

biskop Hans Martensen og generalvikar Lars Messelschmidt, begge København, og pastor Johannes Langhoff, København.

(Kristeligt Dagblad)

ST. OLAV

KATOLSK

TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. AR

BERGEN

$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforening

TORNØGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Tlf. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

BERGEN

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

NYGARDSGT. 19

Størst udvalg
i moderne
køkkenmaskiner

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

ORDENSLIVET

«— På mange måter ligner ordenslivet idag meget på former for kollektiv livsførelse vi ser i det sivile samfunn. Naturligvis vil det aldri bli helt det samme, bl. a. blir våre krav til sølibat ikke fraveket. Forøvrig er det mange likhetspunkter, og tilnærmelsen vil fortsette. Det er idag avgjort en tendens til — og et bevisst ønske om i sterkere grad å virke i samfunnet. Ikke isolere oss i lukkede institusjoner. Heller arbeide for å danne små kollektiver bestående av fra seks til åtte søstre enn å fortsette å leve i tildels store søstersamfunn. I mindre enheter får den enkelte større medinnflydelse. Fremtiden vil også innebære at vi i sterkere grad enn idag søker arbeide utenfor våre ordenshus. Det være seg i offentlig skolevesen i aldershjem, barnehaver blant alkoholikere og narkomane — og de som ellers lider sosial nød.»

(Sr. Benedicte, Josephsøstrenes generalpriorinne i et intervju med Aftenposten.)

OSLO

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Titusener av turister har besøkt Roma i sommer. Noen av dem, som på dette bildet, har i grupper også vært inne i Vatikanet.

OSLO

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vel 41, Oslo 8
Tif. 23 02 40

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG
Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tif. 67 77 84

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tif. 20 79 06 - 20 79 05

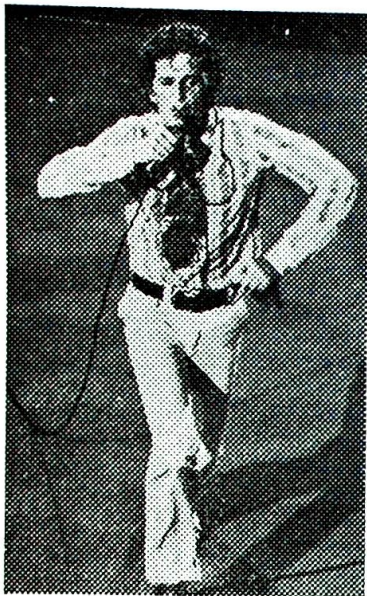

OPIUM

En film som viser at religion er spekulasjon i massehysteri og godtroenhet, dyktig satt i scene av profittsugne show-folk som ikke et øyeblikk tror på det som de spyr ut av seg, — lyder ikke det som opplegget til en sovjetisk antireligiøs propagandafilm av vulgæreste sort? Men det er ikke dét *Marjoe* er, det er en amerikansk dokumentarfilm fra vekkelsemiljøet.

Filmen fikk årets Oscar som beste dokumentarfilm, og den er da også forstemmende autentisk. Den viser oss vidunderbarnet Marjoes lysende karriere fra fireårig vekkelsepredikant i fløyelsdress med ekstra påsydde lommer (for å få plass til pengene som henrykte gamle damer stikker til ham) til et 25-årig pinsebevegelsens svar til Mick Jagger. Historien er en fantastisk avsløring av ren spekulasjon i folks religiøse behov. Massene piskes opp i stigende «karismatisk» ekstase inntil forestillingens høydepunkt — kollekten. Det hele er ikke noe annet enn en utrolig kynisk manipulering med profitt som det eneste motiv; det er «the Jesus business». Marjoe forteller selv at han ikke kan huske et eneste tidspunkt da han trodde på Gud eller Jesus, men han ble dyktig instruert av sine foreldre, med stikkord og det hele, til å drive det meget langt som handelsreisende i opium for folket.

Egentlig er det vel nesten umulig å bedømme filmen som film, for i og med at den er så autentisk og ekte, blir man tvunget til å engasjere seg direkte i det fenomenet som fremstilles, nemlig vekkelsebevegelsen, og i Marjoe som person. Det blir noe helt annet enn en annen minneverdig film om samme emne, *Elmer Gantry*, som jo er «fiction», og derfor opprettholder en avstand mellom tilskueren og det som blir beskrevet. I *Marjoe* er det derimot et stykke uforfalsket virkelighet som blir oss nesten bokstavelig talt slengt i ansiktet.

Marjoe i Mick Jagger stil

Filmen er i seg selv et direkte ledd i Marjoes utvikling, for han kommer til slutt til det punktet hvor han ikke lenger orker det hyklerske skuespillet og velger muligheten til å lage en dokumentarfilm som et middel til å gjøre slutt på sin egen karriere. Vi får stadige glimt bak «scenen», dvs. vekkelsesteltet, hvor «kunstneren» briefer kameramennene om hvordan, hva og når de skal filme. Disse scenene blir så kuttet opp med innslag fra opptakene fra vekkelsemøtene, og virkningen blir den tilsiktede kvalmende.

Om vekkelsebevegelsen i hin allminnelighet og om den amerikanske type pinsebevegelse i særdeleshet sier vel forhåpentligvis filmen ikke meget, uten dét å vise hvilke muligheter for bedrag og utskeielser denne kristen-

domsformen også kan gi adgang til. Slike muligheter finnes jo i alle religioner og innenfor alle kirkesamfunn, uansett konfesjonelt anstrøk. Men det virkelig skremmende i filmen er de korruperte individene av typen Marjoe som jo vitterlig driver denne formen for geskjeft, og dét med en kynisme som overgår alt hva man skulle tro var mulig. Virkeligheten viser igjen sin suverene evne til å overgå all diktning. Og ikke nok med dét: selve filmen er jo en ny hån mot de menneskene som Marjoe så grundig har ført bak lyset. Ikke nok med at han snyter dem for penger ved å spille på deres godtroenhet, deres fortvilelse og deres frustrasjoner, men i og med at denne filmen ble laget, viser han for all verden for noen fe de er, mens han selv, slik som han fremtrer, oppnår en slags godvilje hos tilskueren. Ikke nok med at han rober dem, han spytter også på dem. Filmen er derfor en dobbel hån mot dem som har latt seg narre av Marjoes skuespill. Den er tvers igjennom råtten, men den bør sees.

P. H.

NESTE

NR.

KOMMER

18. AUG.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år. Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.